

Sverige inte intresserat av världens främsta suicidpreventiva program

Alfred Skogberg

Frilansjournalist, skriver på en bok om självmord och hur de kan förebyggas. E-post: skogberg@hotmail.com

På 20 år har självmorden i Miami bland ungdomar under 20 år minskat från 8/100 000 till 0,5/100 000. Detta genom att politiker satsat på fler specialutbildade kuratorer som undervisar i livskunskap, från förskolan och genom hela skoltiden. Men i Sverige är vi inte intresserade.

År 2004 gjorde jag ett program för Kalla Fakta om ungdomar och självmord. Som avslutning på tv-programmet visade jag hur man i Dade County, Miami, genom det så kallade TRUST-programmet, storsatsat på kuratorer i skolorna. Kuratortäteten är cirka 1 per 275-400 elever. Dessa kuratorer undervisar regelbundet eleverna i livskunskap, från förskolan och genom hela skolperioden.

När barnen tränar sig på att lösa reella livsproblem som hur vardagliga familjeproblem uppstår och vad man kan göra åt det, hur de kan bete sig om en kompis har tankar om att ta sitt liv, om föräldrar missbrukar droger eller alkohol, eller hur de kan få hjälp om de mår dåligt, har självmorden minskat till ett minimum. *Vissa år tar ingen under 20 år sitt liv i Miami, och där studerar cirka 350 000 ungdomar.* De fem senaste åren fram till 2008 har 0,5 av 100 000 ungdomar tagit sitt liv.

TRUST-programmet torde vara världens mest effektiva suicidpreventiva program.

Genom de regelbundna livskunskapsstimman från tidig ålder byggs barnets förtroende upp för kuratorn samtidigt som ungdomarna får redskap för att ta itu med problem alla mer eller mindre stöter på under livet. Dessutom tränas regelbundet all skolpersonal, från busschaufförer, bibliotekarie, lärare och rektorer, på hur man känner igen varningssignaler på när barn far illa. Om en elev misstänks må dåligt kallas omedelbart (läs samma dag) på kuratorn som gör en utredning. Här är ingen väntetid på flera månader som ofta är fallet i Sverige då barnet hänvisas till BUP, ett ställe som ofta förknippas med problem och där barnet förväntas öppna sig för en främmande person som ofta lider av tidsstress för alltför många vill ha den begränsade och ofta otillräckliga hjälp som finns.

I Miami kan eleven ibland hänvisas till specialhjälp från samhället, ibland kallas föräldrarna in om de inte är roten till problemet, och ibland får ungdomen träffa andra i samma situation där de i större grupper får prata om

hur de mår. Det kan vara barn till alkoholiserade föräldrar, hbt-ungdomar eller barn utsatta för övergrepp eller liknande.

För att Sverige eventuellt ska använda sig av de metoder de använt i Miami krävs två av varandra oberoende undersökningar. Men ingen från Sverige har mig veterligen visat intresse av att närmare studera Miamiexemplet. Detta trots att vetskapen om vad de gjort, i och med mitt program för Kalla Fakta, funnits sedan i september 2004. Under den perioden har många, många av våra ungdomar tagit

sitt liv och många fler kommer att ta sitt liv eftersom vi är alltför dåliga på att förebygga självmord. Jag vet inte vad som saknas från de myndigheter och organisationer som har till uppgift att främja vår livshälsa. *Men rimligt vore väl att pengar omedelbart skaffas fram för att skicka professionella forskare till Miami som vetenskapligt kan undersöka om det de gjort i Miami också kan vara av intresse för Sverige.* Men vad har då hänt med initiativförmågan? Vad gör ansvariga på våra myndigheter? Väntar de på att någon i högre ställning ska engagera sig eller kan de inte ta egna initiativ? Det är dags att agera, och agera nu!

Kommentar

Det TRUST program som refereras innehåller flera komponenter. En del är emotionell träning och träning i aktiv problemlösning. Sådana moment ingår i bl.a. metoden SET som nu sprids i svenska skolor. Andra delar gäller att uppmärksamma ungdomar på risken för självmord. Två studier tyder tyvärr på att detta kan öka risken för suicid. Därför är det inte lämpligt att sprida TRUST i dess helhet tills dess ytterligare studier har genomförts. Litteraturen på detta område refereras på <http://www.fhi.se/sv/Handbocker/Uppslagsverk-barn-och-unga/>

Sven Bremberg

Respons på Sven Brembergs kommentar

Hur Sven Bremberg tänker när han säger att ett så heltäckande program som TRUST-programmet kan öka risken för suicid, samtidigt som självmorden minskat med nära 100 procent är för mig en gåta. Nej, Sven Bremberg blandar ihop olika typer av suicidförebyggande program. Den uttalat suicidpreventiva delen av TRUST-programmet, då man talar om självmord, sker för äldre ungdomar och då av personal som tränats i just att tala om självmord. Inga studier av just TRUST-programmet visar på att suicidrisken höjs, tvärtom. Däremot finns studier på andra amerikanska program som pekar på att suicidrisken höjts när man talat om självmord på ett oegentänkt sätt. Dessa ska inte blandas ihop med TRUST-programmet. Att öka kuratortätheten i skolorna, låta de regelbundet och under många år undervisa i hur man löser vardagliga relationsproblem och ge elever snabb hjälp när de mår dåligt ökar inte risken för suicid.

Alfred Skogberg

Slutkommentar

Jag håller helt med om värdet av att elevvårdspersonal ger stöd till elever med psykiska problem. I Sverige finns skolsköterskor och skolkuratorer, tillsammans fler per 1000 elever jämfört med USA. En central uppgift är att erbjuda fortbildning av dessa elevvårdare så att utbytet av deras insatser förbättras.

Sven Bremberg